

Revurdering af husdyrgodkendelse efter husdyrbrugloven § 41 og § 43 a samt husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 48 stk. 3 og stk. 8.
Strandagergaard, Keldernæs Strandvej 11A, 4952 Stokkemarke

*Journalnummer: 09.17.23-P19-2-23
Lolland Kommune, Teknik og Miljø
Fruegade 7, 4970 Rødby
Meddelt den 1. september 2025*

Datablad

Titel:

Revurdering af husdyrgodkendelse efter husdyrbrugloven § 41 og § 43 a samt husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 48 stk. 3 og stk. 8.
Strandagergaard, Keldernæs Strandvej 11A, 4952 Stokkemarke

Dato for afgørelsen:

2. september 2025

Driftsansvarlig:

APM DANMARK A/S, Pilevænget 2, 7173 Vonge

CVR nr.:

27397018

CHR nr.:

26046

BFE nr:

1347164

Matrikelnummer staldanlæg:

6a Keldernæs By, Stokkemarke

Kontaktperson angående driften:

Marianne Nymann

Dyreholdets konsulent:

Max Jakobsen - miljørådgiver

Godkendelses- og tilsynsmyndighed:

Lolland Kommune, Teknik- og Miljømyndighed, Fruegade 7, 4970 Rødby

Sagsbehandler:

Natur- og miljøsagsbehandler Catarina Jensen

Kvalitetssikring:

Natursagsbehandler Dorthe Prip Lahrmann og miljøsagsbehandler Rikke Jørgensen

Indholdsfortegnelse

Datablad	2
Indholdsfortegnelse	3
1. Afgørelse om revurdering og vilkår	3
1.1 Generelt om revurdering af ikke IE-husdyrbrug	3
1.2 Lovgivning	4
1.3 Ikke teknisk resume	4
1.4 Afgørelse om revurdering	6
1.5 Høring, offentlighed og klagevejledning	6
2. Beregningsgrundlag	9
2.1 Produktionsareal, dyretype og staldsystem	9
2.2 Samdrift	11
3. Ammoniak fra anlægget	12
3.1 Ammoniakemission	12
3.2 Grænseværdi ammoniak	12
3.3 Ammoniak på kategori 1-natur	12
3.4 Ammoniak på kategori 2-natur	18
4. Vilkår gældende efter denne revurdering	19
4.1 Vilkår der tilføjes	19
4.2 Vilkår der udgår	19
4.3 Vilkår der videreføres	19

1. Afgørelse om revurdering og vilkår

I dette kapitel er afgørelse om revurdering.

Desuden er der en beskrivelse af baggrunden for revurderingen og en orientering om juridiske forhold samt om offentlighed og klagevejledning.

1.1 Generelt om revurdering af ikke IE-husdyrbrug

Lolland Kommune skal jf. husdyrbrugloven § 41 og § 43a og jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 48, stk. 3 og stk. 8 tage miljøgodkendelser af ikke IE-husdyrbrug meddelt efter miljøbeskyttelsesloven § 33 før den 1. januar 2007 op til revurdering, såfremt husdyrbruget ikke kan overholde de skærpede krav til ammoniakdeposition til særlig sårbare naturtyper.

Sådan en revurdering skal alene omhandle dette krav, og godkendelsesmyndigheden skal kun vurdere dette forhold og stille vilkår om overholdelse af kravet.

1.2 Lovgivning

- Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven)
- Bekendtgørelse nr. 1089 af 16. oktober 2024 om godkendelse og tilladelse til husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen)

1.3 Ikke teknisk resume

Ejendommen Strandagergaard, Keldernæs Strandvej 11B, består af følgende staldanlæg og driftsbygninger (opførselsår) – kort med anlæggene nedenfor:

- Stald 1, 2 og 3 – Dybstrøelse kalkuner (før 1979)
- Lade (1979)
- Stald 4, 6 og 8 – Dybstrøelse kalkuner (før 1989)
- Stald 7 – Dybstrøelse kalkuner (før 1993)

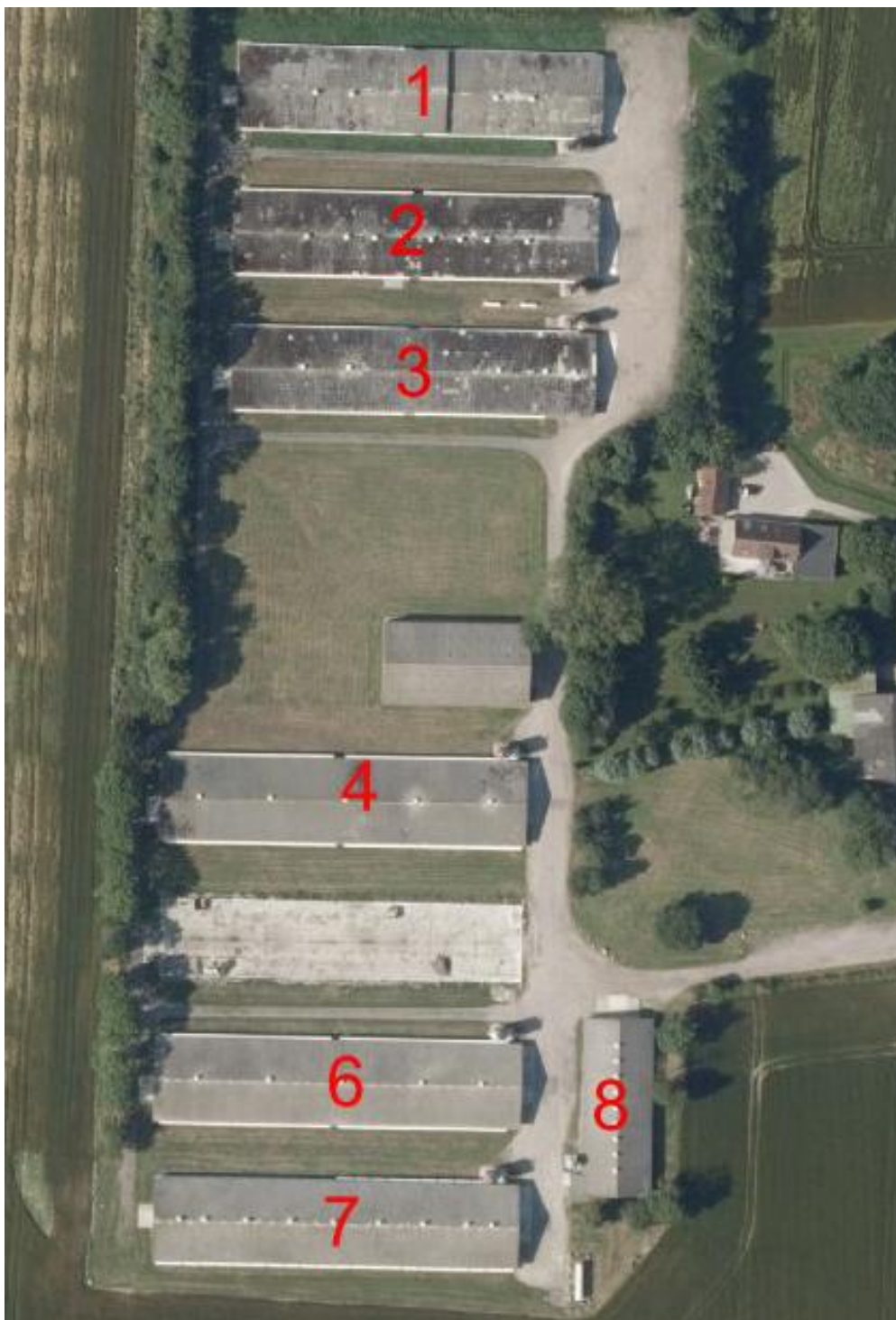
Miljøgodkendelse af driften af ejendommen skete første gang i 1980 af daværende Storstrøms Amt, der dengang var godkendelse- og tilsynsmyndighed, da der på det tidspunkt var et slagteri på ejendommen.

Etablering af stalde og besætning er senest miljøgodkendt af daværende Maribo Kommune i 2001, da godkendelses- og tilsynsmyndighed overgik fra amtet til kommunen i forbindelse med nedlæggelse af slagteriet på ejendommen.

Denne miljøgodkendelse blev senest revurderet i 2013.

Da der på ejendommen er miljøgodkendt mindre end 40.000 stipladser til kalkuner, er der ikke tale om et IE-husdyrbrug.

I skrivelse dateret den 3. februar 2025 vurderer Lolland Kommune, at ammoniak fra den miljøgodkendte kalkunproduktion på Strandagergård til særlige naturfølsomme naturtyper ikke kan overholde de i lovgivningen fastsatte grænseværdier. Derfor afgør Lolland Kommune i samme skrivelse, at der skal ske en ny revurdering af miljøgodkendelse, men kun i forhold til ammoniakdepositionen fra Strandagergaard til disse ammoniakfølsomme naturlokaliteter, og herunder stille vilkår til overholdelse af de i lovgivningen fastsatte grænseværdier for denne ammoniakdeposition.

Kort 1.3.1
luftfoto 2024
med markering
af staldnummer

I efterfølgende kapitler 2 og 3 gennemgås beregningsgrundlaget for revurderingen samt vurdering af ammoniakemissionen fra bruget i forhold til bestemmelserne om renere teknologi samt i forhold til grænseværdierne for de særlig ammoniakfølsomme naturtyper.

Et samlet overblik over vilkår fremgår af kapitel 4 sidst i denne afgørelse.

1.4 Afgørelse om revurdering

Lolland Kommune træffer hermed afgørelse om følgende nye vilkår meddelt som påbud:

Totaldepositionskravet for ammoniak fra husdyrbruget på Keldernæs Strandvej 11 A, 4952 Stokkemarke til kategori 1-natur skal være overholdt senest den 1. september 2026.

Dokumentation for overholdelse af kravet skal være modtaget af Lolland Kommune inden udløbet af fristen.

Afgørelsen er truffet efter husdyrbrugloven § 39, jf. § 41 og § 43 a samt husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 48 stk. 3 og stk. 8.

Grænseværdierne fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 27 og § 28.

1.5 Høring, offentlighed og klagevejledning

Afgørelse om revurdering

Lolland Kommune traf den 3. februar 2025 afgørelse om, at der skulle ske revurdering af ejendommens miljøgodkendelse, da det var Lolland Kommunes vurdering, at ammoniakdepositionskravet til nærmeste ammoniakfølsomme naturtype ikke kunne overholdes med den produktion, der er miljøgodkendt på ejendommen.

AMP Danmark A/S havde ingen bemærkninger til denne afgørelse.

Offentliggørelse

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 50 har Lolland Kommune annonceret indledning af denne revurdering på Lolland Kommunes hjemmeside den 3. februar 2025.

Der kom i den anledning ingen henvendelser.

Høring om udkast til revurdering

Udkast til denne miljøgodkendelse blev den 24. juli 2025 sendt til AMP Danmark i 4 ugers høring.

Der kom i denne forbindelse ingen bemærkninger.

Udkast til revurdering har ikke været sendt i nabo høring, da revurderingen alene omhandler ammoniakdeposition til de særlig ammoniakfølsomme naturtyper.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet ifølge husdyrbrugloven § 76, stk. 1.

Klagefrist

Klagen skal indgives inden 4 uger efter, at afgørelsen er offentliggjort, hvilket er sket den 3. september.

En klage over denne afgørelse skal derfor indgives senest den 1. oktober 2025.

Hvem er klageberettigede

Klageberettigede er alle med en væsentlig individuel interesse i afgørelsen samt en række organisationer fastlagt i loven – se nedenstående.

Sådan klager du

Du klager via klageportalen, som du finder via [Nævnenes Hus](#). Du logger på klageportalen med MIT-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Lolland Kommune via klageportalen.

Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til Lolland Kommune. Hvis kommunen fastholder afgørelsen, sendes klagen videre til behandling i nævnet. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som afgør, om du kan fritages.

Ved klage giver Lolland Kommune besked til den, som har fået denne afgørelse om, at den er blevet påklaget.

Opsættende virkning

Ifølge husdyrgodkendelsesloven § 80 har en klage over denne afgørelse opsættende virkning, medmindre klagenævnet bestemmer andet.

Civilt søgsmål

Hvis afgørelsen ønskes prøvet ved domstolene, skal søgsmål jf. husdyrgodkendelsesloven § 90 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Afgørelsen om revurdering er fremsendt til følgende:

- AMP Danmark A/S – CVR nr. 27397018
- Styrelsen for Patientsikkerhed – trost@stps.dk
- Danmarks Naturfredningsforening (DN) – dnlolland-sager@dn.dk
- Det Økologiske Råd – husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF) – natur@dof.dk, lolland@dof.dk
- Danmarks Sportsfisker Forbund – post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Fiskeriforening – mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen – nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Friluftsrådet – fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet Storstrømmen – storstroem@friluftsradet.dk
- Dansk Botanisk Forening – kontor@botaniskforening.dk

Lolland Kommune den 1. september 2025

Catarina Jensen
Natur- og miljøsagsbehandler

2. Beregningsgrundlag

I dette kapitel beskrives grundlaget for revurderingen – herunder produktionsarealerne, dyrtype og staldsystem samt mulighed for renere teknologi.

2.1 Produktionsareal, dyrtype og staldsystem

Revurderingen i 2013 skete efter dagældende regler. Beregning af ammoniak fra husdyrbruget skete ud fra data om antallet og størrelsen af dyrene samt staldsystem.

Efter ændring af husdyrgodkendelsesloven i 2017 skal beregninger til revurdering ske ud fra data om produktionsareal, dyrtype og staldsystem.

Beregning skal ske i det elektroniske beregningssystem www.husdyrgodkendelse.dk stillet til rådighed af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV).

Staldgeometrier er overført fra den seneste revurdering til denne revurdering. Der er en mindre fejl, idet laden er fastsat som stald og en mindre stald ikke er medtaget. Det vurderes dog at være uden betydning i forbindelse med denne revurdering.

Kort 2.1.1 Fra det elektroniske beregningssystem

Produktionsarealet kendes ikke eksakt, men vurderes til 90 % af staldgeometrien, da der er et mindre forrum i hver stald til omklædning m.v. AMP Danmark A/S har ikke haft bemærkninger til den antagelse.

Dyretype er kalkuner og staldsystem er dybstrøelse med naturlig ventilation. Der er ikke indsat miljøteknologi i driften. BAT forudsætning er "eksisterende staldafsnit".

Selvom beregning i forbindelse med denne revurdering sker ud fra produktionsarealet, skal tidligere stillede vilkår om maksimal produktion af antallet af kalkuner på ejendommen fastholdes.

☐ Staldafsnit benyttes ikke i ansøgt drift	Kildehøjde: 3 m	Ventilation: Blandet ventilation	Størrelse: 1841 m ²
Hus 1			
Oversigt over dyretyper og produktionsarealer			
+ Opret et produktionsareal			
Kopier til drifter (#649059) Kalkuner			
BAT-forudsætning: Eksisterende staldafsnit			
Antal måneder på græs: 0			
Miljøteknologi: Ingen			
Udgør: 1657 m ²			
Samlet produktionsareal udgør 90.0 % 1657 m ²			
☐ Staldafsnit benyttes ikke i ansøgt drift	Kildehøjde: 3 m	Ventilation: Blandet ventilation	Størrelse: 1883 m ²
Hus 2			
Oversigt over dyretyper og produktionsarealer			
+ Opret et produktionsareal			
Kopier til drifter (#649061) Kalkuner			
BAT-forudsætning: Eksisterende staldafsnit			
Antal måneder på græs: 0			
Miljøteknologi: Ingen			
Udgør: 1695 m ²			
Samlet produktionsareal udgør 90.0 % 1695 m ²			
☐ Staldafsnit benyttes ikke i ansøgt drift	Kildehøjde: 3 m	Ventilation: Blandet ventilation	Størrelse: 1818 m ²
Hus 3			
Oversigt over dyretyper og produktionsarealer			
+ Opret et produktionsareal			
Kopier til drifter (#649063) Kalkuner			
BAT-forudsætning: Eksisterende staldafsnit			
Antal måneder på græs: 0			
Miljøteknologi: Ingen			
Udgør: 1636 m ²			
Samlet produktionsareal udgør 90.0 % 1636 m ²			
☐ Staldafsnit benyttes ikke i ansøgt drift	Kildehøjde: 3 m	Ventilation: Blandet ventilation	Størrelse: 1882 m ²
Hus 4			
Oversigt over dyretyper og produktionsarealer			
+ Opret et produktionsareal			
Kopier til drifter (#649065) Kalkuner			
BAT-forudsætning: Eksisterende staldafsnit			
Antal måneder på græs: 0			
Miljøteknologi: Ingen			
Udgør: 1694 m ²			
Samlet produktionsareal udgør 90.0 % 1694 m ²			
☒ Staldafsnit benyttes ikke i ansøgt drift	Kildehøjde: 3 m	Ventilation: Blandet ventilation	Størrelse: 1940 m ²
Hus 5			

ff

☐ Staldafsnit benyttes ikke i ansøgt drift ⓘ

Hus 6
Kildehøjde: 3 m
Ventilation: Blandet ventilation
Størrelse: 1945 m²

Oversigt over dyretyper og produktionsarealer ⓘ ⓘ

Opret et produktionsareal

Kopier til drifter

(#649069) Kalkuner

BAT-forudsætning: Eksisterende staldafsnit

Antal måneder på græs: 0

Miljøteknologi: Ingen

Udgør: 1750 m²

▼

Samlet produktionsareal udgør

90.0 %

1750 m²

☐ Staldafsnit benyttes ikke i ansøgt drift ⓘ

Hus 7
Kildehøjde: 3 m
Ventilation: Blandet ventilation
Størrelse: 1938 m²
Oversigt over dyretyper og produktionsarealer ⓘ ⓘ

 Opret et produktionsareal

Kopier til drifter

(#649071) Kalkuner

BAT-forudsætning: Eksisterende staldafsnit

Antal måneder på græs: 0

Miljøteknologi: Ingen

Udgør: 1744 m²

▼

Samlet produktionsareal udgør

90.0 %

1744 m²

☐ Staldafsnit benyttes ikke i ansøgt drift ⓘ

Hus 8
Kildehøjde: 3 m
Ventilation: Blandet ventilation
Størrelse: 765 m²
Oversigt over dyretyper og produktionsarealer ⓘ ⓘ

 Opret et produktionsareal

Kopier til drifter

(#649073) Kalkuner

BAT-forudsætning: Eksisterende staldafsnit

Antal måneder på græs: 0

Miljøteknologi: Ingen

Udgør: 689 m²

▼

Samlet produktionsareal udgør

90.1 %

689 m²

Tabel 2.1.2 Tabel fra det elektroniske beregningssystem – data ud fra hvilke der beregnes ammoniakemission og - deposition

Der er ikke indsat anlæg til husdyrgødning. Når en stald er tømt for dyr, fjernes gødningen umiddelbart efter og køres straks fra ejendommen til andre ejendommers udspretningsarealer.

2.2 Samdrift

Det vurderes at der ikke er samdrift med andre ejendomme jf. bestemmelserne i husdyrgodkendelsesloven § 43.

3. Ammoniak fra anlægget

I dette kapitel beskrives den samlede beregnede ammoniakemission fra stalde og anlæg til husdyrgødning i forhold til de i lovgivningen fastsatte grænseværdier (BAT) – jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 26 – og ammoniak på særlig ammoniakfølsom natur – jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen §§ 27-28.

3.1 Ammoniakemission

Ved revurdering skal ammoniakemissionen fra det samlede anlæg genberegnes i Styrelsen for Grøn Arealanvendelse og Vandmiljøets beregningssystem.

I ansøgning i 2015 blev ammoniakemissionen beregnet ud fra antallet af dyr og staldsystem i de enkelte staldpolygoner.

Ved revurdering af husdyrgodkendelser, beregnes ammoniakemissionen ud fra data om produktionsareal med den pågældende dyretype og staldsystem.

Den samlede ammoniakemission er beregnet til årligt 11.950 kg ammoniak.

3.2 Grænseværdi ammoniak

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der fastsat grænseværdier (BAT) for ammoniak på baggrund af produktionsareal med den pågældende dyretype og staldsystem.

Denne grænseværdi er for Strandagergaard beregnet til 11.950 kg ammoniak pr. år.

Da der jf. afsnit 3.1 årligt er beregnet, at der udledes 11.950 kg ammoniak pr. år, er kravet netop overholdt.

Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	11950	0	11950
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	11950	0	11950
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 3.2.1 Tabel fra det elektroniske beregningssystem over BAT-krav og faktisk emission

3.3 Ammoniak på kategori 1-natur

Ved ovenstående genberegning af ammoniakemission fra det samlede anlæg, skal ammoniakdeposition på nærmeste kategori 1-natur ligeledes beregnes ud fra produktionsarealet.

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 48, stk. 1 skal ammoniakdepositionen fra anlægget på nærmeste kategori 1-natur, der er særlige ammoniakfølsomme naturlokaliteter i Natura 2000 områder, ved revurdering overholde grænseværdierne i bekendtgørelsens § 27. Såfremt disse grænseværdier ikke kan overholdes, skal der stilles vilkår med frist for at overholde kravet.

Grænseværdier til områderne er:

- 0,2 kg ammoniak pr. ha pr. år, hvis der er flere end 1 andet husdyrbrug i nærheden¹.
- 0,4 kg ammoniak pr. ha pr. år, hvis der er 1 andet husdyrbrug i nærheden.
- 0,7 kg ammoniak pr. ha pr. år, hvis der ikke er andre husdyrbrug i nærheden.

Kumulation (andre husdyrbrug i nærheden):

- antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg ammoniak pr. år inden for 0 - 200 m,
- antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg ammoniak pr. år inden for 200-300 m,
- antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg ammoniak pr. år inden for 300-500 m,
- antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg ammoniak pr. år inden for 500-1.000 m, og
- antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg ammoniak pr. år inden for 1.000-2.500 m.

Lolland Kommune har i det elektroniske beregningssystem beregnet ammoniakdeposition på grænsen til 2 nærliggende kategori 1-natur punkter. Begge punkterne er til samme lokalitet, som er bøg på muld. Lokaliteten er den nærmeste kategori 1-natur i forhold til Strandagergaard. Punkterne kaldes henholdsvis kat 1-1 (tættest på Strandagergaard) og kat 1-2 (længst fra Strandagergaard).

Lolland Kommune har set på kumulation fra andre husdyrproduktioner i de relevante beregningspunkter for kategori 1-natur.

Det vurderes, at der er kumulation til beregningspunktet kat 1-1 fra ejendommen Rørmarksvej 10. Ejendommen fik i 2015 en miljøtilladelse til fortsat anvendelse af eksisterende anlæg til hønniker på dybstrøelse og ændret anvendelse af fjerkræstald til gødningsshus for fjerkrægødning på hele arealet.

Rørmarksvej 10 ligger mindre end 2,5 km fra Birketvej 252, og der er fra ejendommen beregnet følgende ammoniakemission (produktionsarealet er vurderet til 90 % af bruttoarealet):

¹ Definition af antal brug i nærheden findes i bestemmelsen.

Hønniker – 90 % af bruttoarealet x emissionsfaktor hønniker gulvdrift
(husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen bilag 3) = > 1.755 m² x 1,2 kg ammoniak/m²/år = 2.106 kg ammoniak/år.

Gødningsshus – 90 % af bruttoarealet x emissionsfaktor fjerkrægødning
(husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen bilag 3) = > 1.473 m² x 2,8 kg ammoniak/m²/år = 4.124 kg ammoniak/år.

Totalt 6.230 kg ammoniak/år.

Det vurderes desuden, at der til beregningspunktet kat 1-2 er kumulation fra både ejendommen Rørmarksvej 10 og ejendommen Birketvej 252.

Lolland Kommune har netop gennemført revurdering af miljøgodkendelse af driften på ejendommen Birketvej 252. I den forbindelse blev ammoniakemissionen fra ejendommen beregnet til 5.797 kg ammoniak/år. Ejendommen ligger mindre end 2,5 km fra beregningspunktet kat 1-2.

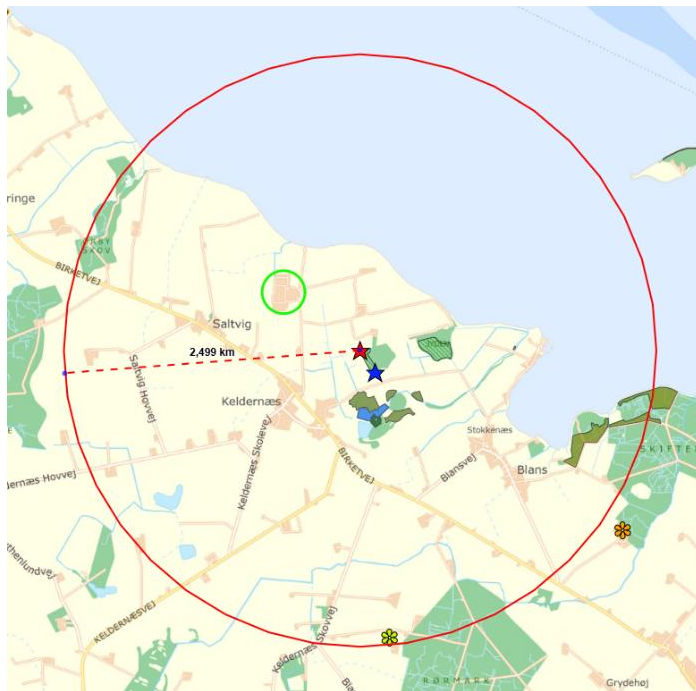
Kat 1-2	Kategori 1	Sagsbehandler	2	S	0,6	0,6	0,6	▼
Kat 1-1	Kategori 1	Sagsbehandler	1	S	1,0	1,0	1,0	▼

Tabel 3.3.1 Ammoniakdeposition på kategori 1-naturpunkter fra det elektroniske beregningssystem

Kort 3.3.2 Kort fra det elektroniske beregningssystem der viser placering af stald samt de 2 naturpunkter kat 1-1 (rød ring) og kat 1-2 (blå ring)

Det vurderes, at der ikke er behov for vurdering af ammoniakdepositionen på andre kategori 1-natur punkter, da der er overskridelse af grænselværdien til disse 2 punkter, og der alene stilles vilkår om, at ammoniakdepositionen til kategori 1-natur skal overholdes og dokumenteres (se afgørelse i afsnit 1.4).

Kategori 1-natur punkt kat 1-1 – nordlige del af lokalitet (rød stjerne). Grøn cirkel er Strandagergård. Placering af 2 ejendomme med en ammoniakemission på mere end 5.000 kg er markeret. Den røde cirkel viser afstanden på 2,5 km fra kategori 1-natur punkt. En anden ejendom ligger indenfor den grønne cirkel (gul blomst)

Kategori 1-natur punkt kat 1-2 – sydlige del af lokalitet (blå stjerne). Grøn cirkel er Strandagergård. Placering af 2 ejendomme med en ammoniakemission på mere end 5.000 kg er markeret. Den røde cirkel viser afstanden på 2,5 km fra kategori 1-natur punkt. 2 andre ejendomme ligger indenfor den grønne cirkel (gul og orange blomst)

Ruhed i naturpunktet er i begge punkterne "skov" og ruhed i oplandet er i begge tilfælde for alle anlæg fastsat til "landbrug".

Angående naturpunkt kat 1-1 er grænseværdien for ammoniakdeposition fra ejendomme Strandagergaard 0,4 kg ammoniak/ha/år, da der er kumulation fra en anden ejendom. Depositionen er beregnet til 1,0 kg ammoniak/ha/år. Det betyder at grænseværdien uden kumulation på 0,7 kg/ammoniak/ha/år også er overskredet.

Angående naturpunkt kat 1-2 er grænseværdien for ammoniakdeposition fra ejendomme Strandagergaard 0,2 kg ammoniak/ha/år, da der er kumulation fra en anden ejendom. Depositionen er beregnet til 0,6 kg ammoniak/ha/år.

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 48, stk. 8 skal Lolland Kommune derfor stille vilkår overholdelse af totaldepositionskravet til kategori 1-natur ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik.

Er der ikke en af Styrelsen for Grøn Arealanvendelse og Vandmiljø anvendelig teknologi, skal Lolland Kommune stille vilkår om frist for overholdelse af totaldepositionskravet til kategori 1-natur under hensyn til den forventede restlevetid for husdyrbrugets staldanlæg.

På styrelsens teknologiliste er der på nuværende tidspunkt ingen teknologier til reduktion af ammoniak fra stalde med kalkuner på dybstrøelse.

Lolland Kommune skal derfor stille vilkår om frist for overholdelse af totaldepositionskravet til kategori 1-natur under hensyn til den forventede restlevetid for husdyrbrugets staldanlæg.

Såfremt der inden udløb af fristen er kommet anvendelig, tilgængelig og af Styrelsen godkendt teknologi, kan vilkåret evt. efterkommes ved anvendelse af denne teknologi. Er det ikke en mulighed, kan vilkåret efterkommes ved at lukke dele af det samlede staldanlæg ned på et niveau, så vilkåret kan overholdes.

Miljø- og Fødevareklagenævnet udtaler i en lignende sag (sagsnr. 19/07406) følgende:

...hvor husdyrbruget på tidspunktet for revurderingen ikke lever op til kravet om totaldeposition for ammoniak til kategori 1-natur, skal der som udgangspunkt fastsættes en frist for kravets overholdelse. Denne frist skal fastlægges ud fra en vurdering af den forventede restlevetid for husdyrbrugets staldanlæg.

Restlevetiden skal i den forbindelse regnes fra husdyranlæggets etablering, medmindre der er gennemført renoveringer, der er så omfattende, at de er godkendelsespligtige, således at renoveringen kan sidestilles med en etablering.

Da de teknologiske muligheder inden for proportionalitetsprincippet ved selve revurderingen må antages at være fuldt udnyttet, skal der ved fastsættelse af frist for opfyldelse af det fulde totaldepositionskrav tages udgangspunkt i den forventede levetid for staldanlægget på normalt 15 til 20 år. Det betyder, at i sådanne tilfælde skal totaldepositionskravet som udgangspunkt først opfyldes helt, når de godkendte staldanlæg er udtjent efter normalt 15 til 20 år.

I nogle få og helt særlige situationer vil staldanlæggene imidlertid ikke være udtjent efter 15 til 20 år, og da fastlæggelse af et totaldepositionskrav skal være opfyldt inden for anlæggets levetid på 15-20 år vil det derfor betyde, at de pågældende landmænd kan lide et betydeligt kapitaltab. Det skønnes på landsbasis at være relevant for ca. 25-50 husdyrbrug, hvor totaldepositionskravet i forbindelse med revurderinger forventes at være problematisk.

Der er i de situationer behov for, at kommunerne kan fastsætte en frist for opfyldelse af totaldepositionskravet, der er længere end de typiske 15 til 20 år. For nogle af disse husdyrbrug vil det være hensigtsmæssigt, hvis fristen kan forlænges i op til 30 år, efter staldanlæggene er etableret svarende til typisk 22 år efter den 1. revurdering.

Såfremt et eller begge af nedenstående forhold taler for det, kan fristen forlænges i op til 30 år efter staldanlæggene er etableret:

- Hvis staldanlæggene forventes at have en betydelig produktionsmæssig værdi efter 15-20 år. Dette vil være gældende ved store staldanlæg af høj kvalitet og/eller hvor staldanlægget i høj grad er fleksibelt i forhold til anvendelsen. Hvis der derimod er tale om meget specialiserede staldanlæg, som er vanskelige at ombygge, taler det imod anvendelsen af en længere frist.*
- Hvis der kun er ringe udsigt til fremkomsten af effektiv miljøteknologi, som kunne løse problemet. Dette vil f.eks. gælde i naturligt ventilerede staldanlæg baseret på dybstrøelse. Dette vil typisk være relevant for staldanlæg til opdræt og ungtyre på store kvægbrug."*

Den pågældende afgørelse fra Klagenævnet med ovenstående uddrag (kursiv) er efterfølgende stadfæstet af Landsretten og Højesteret.

Da alle staldanlæg på ejendommen Strandagergaard er mere end 30 år gamle, skal kravet om maksimal ammoniakdeposition på kategori 1-natur derfor straks overholdes.

Under hensyntagen til afvikling af dyreholdet på ejendommen fastsættes fristen til den 1. september 2026.

Vilkår

Der stilles følgende nye vilkår:

- Totaldepositionskravet for ammoniak fra husdyrbruget på Keldernæs Strandvej 11 A, 4952 Stokkemarke til kategori 1-natur skal være overholdt senest den 1. september 2026.

Dokumentation for overholdelse af kravet skal være modtaget af Lolland Kommune inden udløbet af fristen.

3.4 Ammoniak på kategori 2-natur

På samme måde som ovenstående skal ammoniakdepositionen på nærmeste kategori 2-natur beregnes.

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 39, stk. skal ammoniakdepositionen fra anlægget på nærmeste kategori 2-natur, der er særlige ammoniakfølsomme naturlokaliteter udenfor Natura 2000 områder, ved revurdering overholde grænseværdien i bekendtgørelsens § 27. Såfremt denne grænseværdi ikke kan overholdes, skal der fastsættes en dato for overholdelse af kravet.

Nærmeste kategori 2-natur er et overdrev på baneterrænet ved Rødbyhavn mere end 20 km fra ejendommen.

Grænseværdien for ammoniakdeposition fra et husdyrbrug på kategori 2-natur er maksimalt 1 kg ammoniak pr. ha pr. år.

I Styrelsen for Grøn Arealanvendelse og Vandmiljøs beregningssystem, som skal bruges til denne beregning, er ammoniakdepositionen på området 0,0 kg ammoniak pr. ha pr. år.

Kravet er derfor overholdt, og der skal ikke stilles vilkår med frist for overholdelsen.

4. Vilkår gældende efter denne revurdering

Af dette kapitel fremgår det, hvilke vilkår der er gældende efter denne revurdering.

4.1 Vilkår der tilføjes

Jf. ovenstående vurderinger i kapitel 2 og - 3 stilles der følgende nye vilkår ved denne revurdering:

- **Totaldepositionskravet for ammoniak fra husdyrbruget på Keldernæs Strandvej 11 A, 4952 Stokkemarke til kategori 1-natur skal være overholdt senest den 1. september 2026. Dokumentation for overholdelse af kravet skal være modtaget af Lolland Kommune inden udløbet af fristen.**

4.2 Vilkår der udgår

Nedenstående vilkår udgår, da det ikke mere er relevant:

- Inden ét år før næste revurdering skal finde sted, skal Lolland Kommune fra virksomheden have modtaget en redegørelse for, hvilke tekniske og økonomiske muligheder, der er for at reducere ammoniakemissionen fra kalkunhallerne. Redegørelsen skal som minimum beskrive mulighederne for at anvende gulvvarme og luftrensning.

Vilkår der udgår, da de reguleres i lovgivningen:

- Kalkunerne må maksimalt tildeles foder svarende til nedenstående tabel:

	foder pr. produceret dyr (kg)	Protein i foder pct.	fosfor i foder pct.	Tilvækst pr. dyr (kg)
Kalkunhaner	50,7	17,6	0,71	19,1
Kalkunhøner	24,3	19,6	0,79	9,7

4.3 Vilkår der videreføres

Nedenstående vilkår videreføres ændret ved denne revurdering:

Husdyrhold og staldindretning

- Der må på intet tidspunkt være mere end 37.400 stk. kalkuner uafhængig af alder på ejendommen.

- Der må årligt produceres maksimalt 554,5 dyreenheder kalkuner på ejendommen beregnet for omregningsfaktor gældende på tidspunktet for den revurderingsafgørelse (bekendtgørelse nr. 764 af 28. juni 2012 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning m.v.).
- Indenfor antal dyreenheder kan der ske regulering i forholdet mellem haner og høner jf. det ansøgte antal af hver gruppe, samt i forholdet til indsættelses alder/vægt og afgangs alder/vægt.
- Produktionen af kalkuner skal være fordelt så jævnt hen over året, som det er muligt.
- Ved større udsving i produktionen f.eks. ved sygdomsudbrud, skal Lolland Kommune orienteres.

Ventilation

- Ventilatorerne skal holdes rene og kontrolleres og evt. serviceres, så de kører optimalt med så lille energiforbrug, som det er muligt.

Spildevand

- Der må kun ledes sanitært spildevand til eksisterende trixtank på ejendommen.
- Spildevand, der opstår i forbindelse med rengøring af stalde, foderrekvisitter, støvler m.v. skal ledes til staldanlæggenes spildevandstanke. Spildevandet skal udledes på ejendommens dyrkede arealer efter gældende retningslinier.

Affald

- Ejendommen skal holdes ryddelig, og der må ikke forekomme udendørs oplag, som virker skæmmende for området.

Døde dyr

- Animalsk affald, herunder selvdøde dyr, skal opbevares i lukket container og bortskaffes til autoriseret destruktionsanstalt. Opbevaringen må ikke give anledning til uhygiejniske forhold. Det animalske affald skal hurtigst mulig afhentes af godkendt transportør.

Driftsforstyrrelse eller uheld

- Uheld eller drift-forstyrrelser, der kan have betydning i forhold til vilkår i denne godkendelse, eller anden miljømæssig betydning, skal meddeles Lolland Kommune straks.

- Der skal udarbejdes en beredskabsplan, som skal fremsendes til Lolland Kommune til godkendelse senest 3 måneder efter endelig afgørelse om nye eller ændrede vilkår ved denne revurdering er truffet. Kan Lolland Kommune ikke godkende den fremsendte beredskabsplan, skal der fremsendes en ny plan.
- Der skal til stadighed forefindes et let tilgængeligt eksemplar af beredskabsplanen på bedriften.
- Beredskabsplanen skal årligt af den ansvarlige for driften vurderes og evt. opdateres. Seneste vurdering og evt. opdatering skal fremgå af planen.
- Samtlige ansatte på bedriften skal være bekendt med beredskabsplanen, samt vide, hvor den er tilgængelig.

Dybstrøelsesgødning

- Der skal på Maribo Kommune til enhver tid foreligge en erklæring om, hvem der aftager gødning med opgørelse af forventede mængder. Tilsvarende erklæring skal fremsendes til modtageres kommune.
- Der skal for hvert år på Strandagergård foreligge dokumentation for, hvor meget gødning, der er anvendt på eget dyrket areal, hvor meget gødning, der er anvendt andre steder i kommunen, samt hvor meget gødning, der er kørt ud af kommunen i henhold til den på tidspunktet gældende lovgivning om opbevaring, udbringning og udnyttelse af husdyrgødningen.
- Anvendelsen af gødningen skal overholde den til enhver tid gældende lovgivning på området.
- Gødningen må ikke køres fra Strandagergård eller udbringes i Maribo Kommune på lørdage samt søn- og helligdage.
- Ved kørsel med gødningen på offentlig vej, skal evt. spild straks samles op.
- Husdyrgødningen og spildevandet må ikke udbringes på en sådan måde og på sådanne arealer, at der er fare for at gødningen strømmer til søer eller vandløb, herunder dræn, ved f.eks. tøjbrud eller regnskyl.
- Anvendelsen af husdyrgødning skal foregå i henhold til den til enhver tid gældende lovgivning på området og i øvrigt godt landmandskab.

Lugt

- For at begrænse ventilationsluftens lugtindhold skal staldhygiejnen være god. Produktion og driftsforhold skal tilrettelægges, så dannelsen af lugtende stoffer begrænses mest muligt.

- Der skal ved kørsel og udbringning af husdyrgødning i størst muligt omfang tages hensyn til omkringliggende boligområder og vindretning, for at mindske lugt generne

Fluer og skadedyr

- Der skal overalt på ejendommen foregå en effektiv rotte-, og fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinier fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Støj fra anlæg og maskiner

- Virksomhedens bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt i skel ved nærmeste nabobeboelse må ikke overstige:

Dag	Kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)
Aften	Kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
Nat	Kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)

Maksimalværdien af støjniveauet om natten må ikke overstige 55 dB(A).

- Tilsynsmyndigheden kan ved begrundet mistanke kræve kontrolmåling til vurdering af om vilkår 3.1 om støj fra virksomheden overholdes.
Der kan højest kræves én årlig måling. Udgiften afholdes af virksomheden.
Målingen skal udføres af et af tilsynsmyndigheden godkendt firma, og ske i henhold til de til enhver tid gældende retningslinier fra Miljøstyrelsen.
- Såfremt kontrolmålingerne for støj viser overskridelser i forhold til de fastsatte vilkår, kan Maribo Kommune forlange yderligere målinger foretaget på virksomhedens regning.

Støv fra anlæg og maskiner

- Fodersiloer må, så vidt det er muligt, ikke give anledning til støvgener ved påfyldning.

Egenkontrol og dokumentation

- Dokumentation for kalkunproduktionens størrelse ved, at der på virksomheden foreligger opgørelser for tidspunktet og antallet af indsatte kalkuner, tidspunktet, størrelsen og antallet af afhentede døde kalkuner, samt af tidspunktet, antallet og størrelsen af afhentede kalkuner til slagtning.
- Dokumentation for service på Ventilatorerne i form af kvitteringer eller lignende.
- Dokumentation af forbrug af gas, olie, el og vand i form af kvitteringer eller lignende.

- Dokumentation for indkøbt foder.
- Dokumentation for tildeling af foder til høner og haner med oplysning om foderforbrug pr. produceret dyr samt oplysning om protein og fosfor i procent.
- Kvitteringer for aflevering af affald.
- Kvitteringer for indkøbte kemikalier i for af rengøringsprodukter m.v.
- Tidspunkt og årsag for evt. driftsforstyrrelser eller uheld, samt angivelse af afhjælpende foranstaltninger.
- Tidspunktet for tømning af staldene og bortkørsel af gødning med oplysning om, hvor gødningen er kørt hen med ca. opgivelse af mængde målt i tons.
- Udbringning af husdyrgødning på egne dyrkede arealer med angivelse af, hvilke mængder, der er tilført hvilke arealer målt i dyreenheder.